

System Kontroli Wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wolbromiu

Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku Spółdzielczym w Wolbromiu funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie art. 9c ust. Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe, jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi Banku i standardami rynkowymi.

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Wolbromiu oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 2488, z póź.zm.);
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2022 r. poz. 1595, z póź.zm.);
- 3) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki regionalnej z dnia 08.06.2021w sprawie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej i polityki wynagrodzeń, zwane dalej „Rozporządzeniem”;
- 4) Uchwały nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wydania, dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, (Dz. Urz. KNF z 2017 r.poz.7);
- 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie systemu kontroli wewnętrznej

Funkcja kontroli

1. System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo Bankowe.

2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku i obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania (liniach obrony).
4. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne - będące zabezpieczeniami organizacyjnymi lub technicznymi zapewniającymi przeciwdziałanie ryzyku zaistnienia nieprawidłowości i tym samym, zapewnienie realizacji określonych celów (ogólnych i szczegółowych, w razie ich wyodrębnienie) systemu kontroli wewnętrznej w procesach Banku,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w tym wykrywanie nieprawidłowości, w przestrzeganiu mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
5. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – sporządzany w postaci tabelarycznej opis powiązania celów systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zgodnie z rozporządzeniem jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach (liniach obrony).
 - 1) **Pierwsza linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku – celem kontroli realizowanej na pierwszej linii obrony jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznym, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresie obowiązków.
 - 2) **Druga linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez specjalne do tego powołane niezależne stanowiska lub komórki organizacyjne niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii obrony oraz działalność stanowiska do spraw zgodności – kontrola realizowana w ramach drugiej linii obrony to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, w tym przede wszystkim:
Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej – które dokonuje kontroli przestrzegania mechanizmów kontrolnych a także w sposób niezależny koordynuje zadania funkcji

kontroli wewnętrznej oraz informuje organy wewnętrzne Banku o skuteczności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej.

Stanowisko ds. zgodności – które podlega Zarządowi Banku, głównym jego celem jest identyfikowanie, monitorowanie i ocena poziomu ryzyka braku zgodności, koordynowania czynności zmierzających do zapewnienia zgodności w działalności Banku, a także raportowanie do Komitetu Audytu, Rady Nadzorczej, i Zarządu Banku w zakresie zgodności. W zakresie wymagań dotyczących stanowiska do spraw zgodności zastosowania mają zapisy Rekomendacji H, w szczególności Rek. 12.

W strukturach Banku Spółdzielczego w Wolbromiu działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej. Kontrola ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli w ramach pierwszej linii obrony oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

- 3) **Trzecia linia obrony** to funkcja audytu wewnętrznego realizowanego przez spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie, ul. Grzybowska 81, 00-844 Warszawa, której akta rejestrowe są przechowywane w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 0000572997, NIP 5272743717.

Audyt wewnętrzny realizowany przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS który ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Wolbromiu. Audyt polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Ocenia on zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd

1. Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i na stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, stanowisko ds. zgodności i stanowisko ds. kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność tym stanowiskom.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność stanowisku ds. zgodności oraz środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na stanowisku ds. zgodności.
3. Zarząd banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności, Stanowiskiem ds. kontroli wewnętrznej, audytem wewnętrznym a także dostępu przez w/w stanowiska do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających

informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku Spółdzielczego w Wolbromiu podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzebrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wolbromiu oraz Komitetowi Audytu powołanemu w Banku Spółdzielczym w Wolbromiu, raportów w sprawie zarządzania w banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku Spółdzielczego w Wolbromiu, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 5.

Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa Komitet Audytu, któremu zleca monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzanie ryzykiem.
2. Komitet Audytu, przynajmniej raz w roku, opiniuje funkcjonowanie i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej. Opinia przekazywana Radzie Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wolbromiu sporządzana jest na podstawie:
 - 1) Informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących,
 - 2) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
 - 3) Raportów z działalności stanowiska ds. zgodności.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wolbromiu

1. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wolbromiu sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
2. Monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska ds. spraw zgodności, stanowiska ds. kontroli wewnętrznej, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarządu Banku, Komitetu Audytu powołanego w Banku oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wolbromiu:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza politykę zgodności banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wolbromiu dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli w Banku, Stanowiska ds. zgodności na podstawie opinii Komitetu Audytu.
5. Ocena adekwatności i skuteczności samej 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana wyłącznie przez Radę Nadzorczą SSOZ, zgodnie z zapisami Umowy SOZ i powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

1. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wolbromiu dokonuje corocznie oceny adekwatności i skuteczności pierwszej i drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej, w oparciu o przyjęte kryteria. Do kryteriów tych należą przede wszystkim:
 - 1) Ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych,
 - 2) Osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźnikowych określonych w Umowie Systemu Ochrony,
 - 3) Ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
 - 4) Wyniki kontroli/przeglądów/audytów SSOZ i audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne banku,
 - 5) realizacja zaleceń poaudytowych oraz zaleceń wynikających z ocen zewnętrznych, kontroli wewnętrznych oraz zaleceń sformułowanych w wyniku inspekcji KNF,
 - 6) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
 - 7) trend w ilościach skarg Klientów do KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
 - 8) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
 - 9) przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Informacja o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą Banku przekazywana jest do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia.